

Kuva: Terhi Ajosnpää

VESIKASVIEN POISTO

Vesikasvillisuuden poistolla voidaan lisätä vesistön virkistyskäyttöä, veden virtausta ja sen laatua.

Rannan ja vapaan veden välinen kasvillisuus estää eroosiota ja pidättää valunnan tuomia ja pohjasedimenttiin varastoituneita ravinteita. Vesikasvit ja niiden pinnalle kiinnittyneet levät sitovat osan vapaan veden ravinteista ja voivat rajoittaa kasviplanktonin liiallista kasvua. Vesikasvustot ovat tärkeitä kalojen lisääntymisalueita ja vesilintujen ruokailu-, pesimis- ja levähdysalueita. Ne tarjoavat myös suojapaikkoja leviä syöville vesikirpuille.

Ihmisen toimet nopeuttavat umpeenkasvua

Vähäinen umpeenkasvu kuuluu matalien järvien luontaiseen kehitykseen, mutta ihmisen toimintojen vuoksi muutos on monin verroin nopeampaa kuin luonnontilassa. Kasvillisuuden poistolla tavoitellaan järven virkistys- ja maisema-arvojen parantumista, umpeenkasvaneissa salmissa, jokisuissa ja luusuoissa voidaan lisätä veden virtausta ja parantaa osaltaan myös veden laatua.

Vesikasveja poistamalla voidaan edesauttaa järvellä liikumista, uimista ja kalastusta. Ylitiheän kasvillisuuden poisto voi olla tärkeää myös kalojen ja lintujen elinolojen turvaamiseksi. Niitto on tavallisin vesikasvien poistoon käytettävistä menetelmistä. Se soveltuu hyvin ilmaversoisten kasvien, kuten kortteen, kaislan ja ruo'on, vähen-

tämiseen. Leikkaamalla ruovikko kahdesti kesän aikana voidaan ravinteita saada talteen 1,5-kertainen määrä verrattuna kerran kesässä tehtyyn korjuuseen. Lumpeen ja ulpukan niitto tuottaa usein vaatimattomia tuloksia, koska niillä on juuristossaan runsaasti ravinteita uuteen kasvuun. Juurakoita voidaan poistaa haraamalla tai ruoppaamalla.

Niittoa tehdään tarpeen mukaan

Tärkeän ekologisen merkityksen vuoksi kaikkien vesikasvien hävittämistä tulisi välttää. Vesikasvien liiallista poistoa on syytä varoa erityisesti ojien suistoissa ja peltovaltaisilla rannoilla, koska ne sitovat valumavesien ravinteita. Jos kasvit poistetaan, ravinteet ovat esim. levien käytössä.

Yleensä on parasta niittää laikuittain. Maisemallisista syistä niitto tehdään niin, että kasvillisuussarekkeet ja avovesi vuorottelevat.

Laitteiston ja menetelmien on sovittava asianomaiseen vesistöön ja poistettavaan vesikasviin. Niittoihin on käytettävissä useita erilaisia soutu- tai perämoottoriveneisiin sopivia pieniä leikkuukoneita sekä isompia hydraulisia

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

www.maajakotalousnaiset.fi/rannatkuntoon

siipirataskoneita. Leikatun kasvimassan poisto on erittäin tärkeää niiton jälkeen.

Ilmaversoiset kasvit (esim. järviruoko, järvikaisla ja järvikorte)

- voidaan niittää.
- kasvit leikataan aivan juurakon tyvestä, niin läheltä pohjaa kuin mahdollista.

Kelluslehtiset kasvit (esim. lumme, ulpukka ja uistin-vita)

- on mahdollista niittää, mutta usein niitto on hyödytöntä, koska versot kasvavat usein takaisin kelluslehtisille kasveille ominaisen vahvan ja ravinnepitoisen juurakon avulla.

Uposkasvit (esim. ahvenvita, vesirutto, karvalehti) ja vesisammelet

- ei kannata niittää, sillä lajit lisääntyvät pienistäkin verson palasista. Niiton riskinä on siksi kasvillisuuden runsastuminen entisestään.

Oikea ajankohta työn suorittamiselle

Erityisesti koneellisessa niitossa tulee huomioida lintujen pesimäaika. Tehokkain niittoaika on heinä-elokuun vaihteessa. Ensimmäisenä vuotena niitto kannattaa tehdä kahdesti 3–4 viikon välein, lisäksi niitto kannattaa toistaa muutamana seuraavana vuotena. Tulevien kesäniittojen helpottamiseksi ruovikkoa on mahdollista niittää myös talvella jään päältä.

Talven jälkeen rantoihin ajautuvia kasvilauttoja ja muuta jätettä on hyvä kerätä vedestä pois joka kevät.

[Lue lisää ruovikon vesileikkuusta.](#)

Luvat ja asiakirjat

Hyvin laajamittaiset niitot tarvitsevat vesilain mukaisen luvan aluehallintovirastosta (AVI). Ole jo suunnitteluvaiheessa yhteydessä kuntasi ympäristötoimeen sekä ELY-keskukseen toimenpiteiden luvanvaraisuuden selvittämiseksi. Ilmoita vesikasvillisuuden niitosta ELY-keskukselle ja vesialueen omistajalle 30 vrk ennen niittoa. Ilmoita koneellisesta niitosta ELY-keskukseen.

[Lisätietoa vesikasvien poistosta.](#)

Rannan hoitotarpeen arviointi

- Tee yhteistyössä asiantuntijoiden, asukkaiden ja maanomistajan kanssa.

- Keskustele toimenpiteistä rajanaapurien, vesialueen omistajan, vesialueen osakaskunnan sekä kunnan ympäristösuojeluviranomaisen kanssa.
- Kysy neuvoa ja käytä suunnitteluun ruoppauksen asiantuntijaa.
- Selvitä rannan olosuhteet ja käyttötarpeet sekä kartoita ongelmat.
- Rajaa alue.

Niittosuunnitelma

- Kasvillisuuden poisto on syytä suunnitella hyvin.
- Rantaluonnon monimuotoisuutta ei saa köyhdyttää, eikä kalojen suojapaikkoja poistaa liiallisella kasvillisuudenpoistolla.
- On hyvä muistaa, että niittotöissä pieneltäkin alalta kertyy helposti kymmeniä kuutiometrejä kasvimassaa, joka on korjattava pois järvestä ja jatkokäsitteltävä asianmukaisesti esimerkiksi kompostoimalla.
- Laadi suunnitelma: alueen arvot, esiselvitykset, vaihtoehdot; niitto, murskaus, kelluslehtien poistaminen, juurakoiden poisto, ajankohta, alueen raja, läjitys tai muu niittomassa käsittely, lopullinen sijoituspaikka tai käyttöönotto, laidunnus.

Maanomistajat

- Hae aina lupa kunnostuksiin maanomistajilta ja vesialueen omistajilta.
- Selvitä kiinteistön mahdolliset rasitteet.

Kustannukset ja rahoitus, hankemahdollisuudet

- Selvitä kustannukset ja laadi budjetti.
- [Hanketietoa vesistöjen kunnostuksesta ja hoidosta](#)
- Selvitä rahoitusmahdollisuudet, kts. Rahoitus

Urakoinnin järjestäminen

- Käytä työssä kasvillisuuden poistoon erikoistunutta urakoitsijaa.
- Selvitä urakoitsijan koneet.
- Kilpailuta ja tee kirjalliset sopimukset.
- Sovi työnjohdosta ja alku- ja välikatselmuksesta.
- Toimenpiteillä tulee olla valvonta, ja projektin kokonaisvastuun on hyvä olla yhdellä henkilöllä.
- Huolehdi loppukatselmuksesta.
- Toimenpiteiden vai-

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

www.maajakotitalousnaiset.fi/rannatkuntoon